אוצר מדרשים — מעשה באדם אחד עשיר גדול ולו אשה יפה

מעשה באדם אחד שהיה עשיר גדול והיתה לו אשה יפה מאד והיה אוהב אותה ביותר. והיו בחצרו ארבע חומות גבוהות ובצורות מאד והיה פתח פתוח לחצרו מתוך אותן החומות, והיה ידוע כי כל הנכנס דרך שם לא יחזור לביתו לשלום כי שעירים ירקדו שם, ויש אומרים ששם פתחו של גיהנם. והיה האיש רע ובליעל מאד ואשתו רשעה ובנים לא היו להם, והיא היתה מתאוה תמיד לבוא עד אותו פתח ולראות מה שבתוכו, ובעלה ממאן ושומר אותה תמיד, לפי שידע שדעתה לשם.

פעם אחת היה צריך המלך לאותו איש וישלח אחריו. ויצו האיש לאשר על ביתו להיות תמיד עמה ולילך אחריה בכל מקום שתלך.

הלך האיש אל המלך כאשר שלח אחריו ושהה שם. בין כך באה האשה ואמרה לאשר על ביתה: "שמעני ועשה רצוני והניחני לילך בפני הפתח, ואני אתן לך כל מה שתרצה, כי ידעת, שאם תעשה לי מה שאני מבקשת ממך, כי היטב אטיב עמך."

אמר לה: "אל נא תעשי זאת ואל תפסידי ותאבדי עצמך בחנם, ואדוני צוה אותי לאמר, לשמרך כבבת עיני, כי נפלאת אהבתך אליו ומאד נעמת לו ואל תעשי הרעה הגדולה הזאת ולא תורידי שיבתו ברעה שאולה."

אמרה לו: "חייך, שלא אלך אלא כנגד הפתח מרחוק כמטחוי קשת."

והוא לא רצה לתת לה רשות. אך היא מתאמצת ללכת מאד, עד שהלכה לחצר בעל כרחו ולא בטובו, ואין איש אתם בבית.

צעק האיש בקול גדול ויספוק כפיו ויצטער האיש מאד וירץ אחריה, והיא הלכה עד לפני הפתח, וכיון שבאה שמה, הושיט אחד מבפנים את ידו ומשכה אליו לפנים והדלת סגר אחריה.

אמר האיש: "ואני, אנה אני בא מן הצרה אשר ימצא את אדוני."

הלך האיש והטמין את עצמו בחדר, והיה שם עד בוא אדונו אל ביתו, וכיון שבא ולא ראה את אשתו ואת עבדו, נפל לאפיו ארצה ותתפעם רוחו ויתעלף, ובאו כל שכניו לנחמו וימאן להתנחם ויאמר: "כי ארד אל אשתי אבל שאולה."

ויבך אותה בכי גדול. הלך ופשפש בכל ביתו ולא מצא, עד שבא לחדר משכבו ושמע שם גונח ומתאנח. ויאמר: "מי אתה? האתה זה פלוני עבדי אשר שמעתי גונח?"

אמר לו: "אני עבדך המחויב לך."

ויבוא אליו ויפול לפניו ויבך ויתחנן לו.

אמר לו: "היכן אשתי?"

עמד וסיפר לו כל המעשה.

אמר לו: "בשבועה, לא אשב ולא אשקוט ולא אנוח עד שאדע היכן היא, ובאיזה מקום היא, ומה היא עושה שם, ואם אוכל להיות עמה."

מה עשה? נתן כל אשר לו לקרוביו והלך לו לשבי, עד שנכנס בתוך יער גדול והלך בתוכו מהלך ששה ימים ופגע באיש אחד גדול מאד בקומה ושחור ומכוער ביותר. נתן לו שלום והחזיר לו שלום. ויחרד האיש ויפחד מאד ממנו, כי לא ראה מעולם כמוהו.

אמר לו האיש הגדול: "ידעתי מה אתה מבקש. את אשתך אתה מבקש לראות. אם תרצה לבוא עמי אראך את מקומה ואתה תדבר אליה."

אמר לו: "בשביל כל אוצרות המלך אם הוא היה רוצה ליתנם לי לא הייתי רוצה לילך עמך."

אמר לו האיש הגדול: "יש בביתך שום אדם שאתה בוטח בו?"

אמר לו: "הן."

אמר לו: "הוליכהו אלי היום שמונה ימים ותמצא אותי הנה."

נפטר ממנו והלך לו ובא לביתו, ונתקבצו כל אוהביו אליו ושאלו לו אם מצא או שמע דבר מאשתו.

אמר להם: "הן. הכי יש בכם שום אדם שרוצה לעשות מה שאצוונו, אם עשיתי שום טובה שבעולם לשום אדם מכם, עתה באה העת והגיע הזמן שיכול לגמול לי כל מה שעשיתי לו כל ימי."

בא אחד מנעריו ואמר: "אדוני, אתה גדלתני ורוממתני מנעורי ועד עתה, תגזור עלי כל רצונך ואקיים כל מצוותך, ואהיה זהיר ונזהר לכל אשר תצוונני."

אמר לו: "בך חפצתי, כי מצאתיך נאמן ונעים מאד ובך אני בוטח, בא עמי ועשה כל אשר אצווך."

וילכו שניהם יחדו ויבאו ביער עד המקום אשר היה שם בתחילה, וימצא שם את האיש הגדול, וירא הנער אותו ויפחד ממנו מאד.

אמר לו רבו: "בני, צריך אתה לילך עם זה האיש והוא יוליכך למקום אשתי ואתה תדבר אליה, ואם תוכל להביאה עמך, אתן לך ממון כבד ותהיה יורש כל אשר לי."

אמר לו: "כן אעשה כאשר דברת."

הלך עמו והוליכו לתוך גיהנם, וראה שם הרבה בני אדם שהיה מכיר סובלים דינם בגיהנם, ואדונו חזר לביתו.

אמר לו הנער: "הראני את אשת אדוני."

הוליכו לחדר אחד, וכמדומה לו שהיה כל החדר, הקירות והגג, מצופה זהב מופז, והרצפה מאבנים טובות אדומות ומתלהבות, וראה אשת אדונו יושבת בקתדרא של זהב ומלובשת בגדי זהב וכל סביבותיה זהב. כמדומה לו שהיה בפניה שלחן של זהב ערוך, וכל מיני מאכל אדומים, ויש לה שמשים הרבה, יש מהם חותכים לפניה מאכלה, ויש מהם מוזגין לה מיין לבן בתוך כוס של זהב.

כיון שראה אותה נפל לאפיו ארצה, ואמר לה: "ברוך שחלק מכבודו לבריות בשר ודם, שלא ראיתי מעולם שום מלכה מכובדת כל כך כאשר אני רואה שמכבדין אותך, ואדוני מצטער עבורך ואינו אוכל, כל הימים הוא מתענה, והוא שלחני אחריך שתבואי אליו אם תוכלי."

אמרה לו: "אדוני שמעני, כל מה שאתה רואה סביבותי אש בוערה, החדר הזה והשולחן וכל מה שאני מלובשת וקתדרא שאני יושבת בה וכל מה שאני אוכלת אש הוא, עד אבדון תאכל גופי ובשרי, והיין הוא אבר מהותך שאני שותה כל שעה ושעה, ואילו היה כל העולם כולו שלי, הייתי נותן אותו ברצון לצאת שעה אחת לחוץ לקרר עצמי שאני שורפת נשמתי וגופי, וכך תאמר אל אדוני, שכל פושעי ישראל בגופן כן הם בגיהנם, ותאמר לו שיעשה תשובה מן המעשים הרעים, כי גדול כח התשובה."

אמר לה: "ובאיזה עוון יש לך כל הדין הקשה הזה?"

אמרה לו: "מפני הרבה רעות ועוונות שעשיתי, כי נאפתי לאיש אחר, וחיללתי שבת, ונידה הייתי שוכבת עם בעלי, ועל עניים ויתומים לא ריחמתי, וכזאת וכזאת עשיתי."

אמר לה: "היש יכולת לשום אדם לפדותך מן הדין הזה?"

אמרה לו: "לא. הואיל שלא היו לי בנים מעולם, ואם היה לי בן אחד מבעלי שיוכל לומר ברבים: 'ברכו את ה' המבורך', והצבור עונין: 'ברוך ה' המבורך לעולם ועד', וקדיש כולו, הייתי נפדית בסוף שנתי."

אמר לה: "אלך ואספר כל זאת."

ונתנה לו טבעת אחת שעדיין היתה באצבעה שבעלה נתן לה, ואמרה לו: "אמור שיהא זה לאות שאתה אומר אמת מכל אשר תאמר אליו."

ונפטר ממנה והלך לו עם האיש שהביאו שמה, והוליכו עד המקום שלקחו ונפטר ממנו והלך לביתו.

כיון שראהו אדונו שמח שמחה גדולה, ויספר לו כל מה שראה ונתן לו האות, והאמין לדבריו. מה עשה אותו האיש, הלך לבית הכנסת ובקש רחמים לפני הקב"ה בבכי גדול ובשברון לב ועשה תשובה גמורה ולא זז משם עד שפרחה נשמתו.

יצתה בת קול ואמרה: "אותו האיש מזומן לחיי העולם הבא לקיים מה שנאמר להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא."